

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ในเขตสุขภาพที่ 8

Factor associated with development of early childhood in Regional Health area 8

นางสาวเพ็ญภัทร เล็กพวงทอง
ศูนย์อนามัยที่ 8 อุตรดิตถ์

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในเขตสุขภาพที่ 8 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือ เด็กปฐมวัย อายุ 0-5 ปี ในเขตสุขภาพที่ 8 จำนวน 812 ราย ดำเนินการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามสถานการณ์พัฒนาการและพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวไทย สัมภาษณ์บิดา มารดาหรือผู้ดูแลเด็กอย่างน้อย 6 เดือนขึ้นไป และประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยใช้เครื่องมือ Denver II วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้วยสถิติถดถอยพหุคูณโลจิสติก เป็นเด็กหญิงมากกว่าเด็กชายเล็กน้อยเด็กหญิงร้อยละ 51.4 เด็กชายร้อยละ 48.6 มีอายุในช่วง 0-2 ปี ร้อยละ 48.4 และ 3-5 ปี ร้อยละ 51.6

สถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยการประเมินพัฒนาการเด็กด้วยแบบประเมิน Denver II (Denver Developmental Screening Test II) ประเมินพัฒนาการ 4 ด้าน คือ 1. ด้านสังคมและการช่วยเหลือตนเอง (Personal Social) 2. ด้าน การใช้กล้ามเนื้อเล็ก (Fine Motor Adaptive) 3. ด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ (Gross Motor) และ 4) ด้านภาษา (Language) แปลผลเป็นพัฒนาการรวม 2 ลักษณะ คือ พัฒนาการสมวัย และพัฒนาการสงสัยล่าช้า ผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยเขตสุขภาพที่ 8 มีพัฒนาการรวมสมวัยร้อยละ 55.7 พัฒนาการสงสัยล่าช้าร้อยละ 44.3 กลุ่มเด็ก 0-2 ปี มีพัฒนาการรวมสมวัย ร้อยละ 69.5 มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า ร้อยละ 30.5 เด็ก 3-5 ปี มีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 42.7 มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า ร้อยละ 57.3 พบว่า เด็กช่วงอายุ 0-2 ปี มีพัฒนาการสมวัยกว่าเด็กช่วงอายุ 3-5 ปี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าด้านภาษามากที่สุด ร้อยละ 39.2 รองลงมาเป็นพัฒนาการสงสัยล่าช้าด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กร้อยละ 26.6 และด้านสังคมและการช่วยเหลือตนเอง 11.2 เมื่อแยกกลุ่มอายุและพัฒนาการรายด้านทั้ง 2 กลุ่มอายุ ไม่ต่างกัน คือมี พัฒนาการด้านภาษามีพัฒนาการสงสัยล่าช้ามากที่สุด กลุ่มเด็กอายุ 0-2 ปี ร้อยละ 25.4 และกลุ่มเด็กอายุ 3-5 ปี ร้อยละ 52.00 พัฒนาการสงสัยล่าช้าในแต่ละด้านตามกลุ่มอายุ พบว่า เด็ก 3-5 ปี มีพัฒนาการสงสัยล่าช้ามากกว่าเด็ก 0-2 ปี เกือบทุกด้าน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กปฐมวัย ได้แก่ คุณลักษณะของแม่ ระดับการศึกษา (OR=3.2, 95% CI; 1.32-5.19) อาชีพ (OR=2.6, 95% CI; 0.28-7.2) พฤติกรรมของแม่ขณะตั้งครรภ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็ก ส่วนการฝากครรภ์ก่อน 12 สัปดาห์ (OR=0.9, 95% CI; 0.89-4.84) การฝากครรภ์คุณภาพ (OR=1.16, 95% CI; 0.89-4.84) การได้รับ FBC (OR=1.0, 95% CI; 0.89-4.84) และ Folic (OR=1.2, 95% CI; 0.89-4.84) มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็ก สุขภาวะของแม่ขณะตั้งครรภ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการ ปัจจัยด้านเด็ก คุณลักษณะของเด็กด้านการคลอด (OR=1.3, 95% CI; 0.13-31.63) สุขภาวะของเด็ก สุขภาพช่องปาก (OR=1.9, 95% CI; 0.88-3.32) ด้านโภชนาการของเด็ก น้ำหนัก/ส่วนสูง (OR=1.1, 95% CI; 0.47-8.85) น้ำหนัก/อายุ (OR=1.6, 95% CI; 0.47-8.85) มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็ก ปัจจัยแวดล้อม คุณลักษณะของผู้ดูแลเด็ก ไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็ก การเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก ด้านสถานที่อยู่ของเด็กในช่วงกลางวัน (OR=0.69, 95% CI; 0.34-1.06) การเข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนพ่อแม่ในคลินิกฝากครรภ์ (OR= 1.04, 95% CI; 0.64-1.69) การเข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนพ่อแม่ในคลินิกสุขภาพเด็กดี (OR=0.8, 95% CI; 0.44-1.57) และการดูโทรทัศน์/Youtube (OR=0.8, 95% CI; 0.54-1.29) มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็ก